

Samuel Bohl   Kaspar Ledebuhr

Disputatio [Hebraica]

4 : Exhibens Psalmum Decimum Nonum Seipsum Explicantem

Rostochii: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn746442599>

Band (Druck)   Freier Zugang

Vert.: C. Ledebur

J. Böll. /c

R. N. Musc. 1637. 18.

DISPUTATIO QUARTA
EXHIBENS

PSALMUM
DECIMUM NONUM
SEIPSUM EXPLICANTEM,

QUEM

In honorem & sub ductu præfulgentis

Gloriosissimi Domini JESU CHRISTI
Solis Justitiæ omni decore & gratia circumamicti, cujus
adventus, instar Sponsi è thalamo suo prodeuntis, profliga-
tis errorum & servilis metus tenebris, sapientiam,
gaudium & vitam mundo reddidit, Salvatoris & Vindi-
cis nostri unici.

PRÆSIDE

VIRO CLARISSIMO

Dn. M. SAMVELE BOHL, Gryph.

Pom. S. S. Theol. P. P.

Publicæ ventilationi Hebraico idiomate instituendæ

subiicit

CASPAR LEDEBUR, Cösl. Pom,

Auth. & Resp.

Habebitur in Auditorio Majori die Aug.

לא ויהיה לך עור השמש לאור ימים ולנצה הירח לא ואור
לך ויהיה לך יהיה לאור עולם ואלהך להפארך

ROSTOCHII,

Literis NICOLAI KILII, Academ. Typograph.

ANNO MDC XXXVIII.

1638

*Reverendis admodum Nobilissimo, Clarissimis
& Excellentissimis Viris*

DN. COELESTINO MISLENTÆ, S. S. Theol. D.
& in Acad. Regiom. P. P. & Ecclesiæ Cathedralis
Pastori, &c. &c.

DN. JACOBO FABRICIO, S. S. Theol. D.
Pom. Orient. Superintendenti Generali & Consi-
storij ejusdem Præsidi, &c.

DN. IMMANUELI KÖNIG, S. S. Theol. D.
Pomeraniæ Episcopalis Superintendenti &
Consistorij ejusdem Assessori, &c.

*Dominis, Præceptoribus, Fautoribus & Promotoribus meis
perpetuò colendis.*

PRæcedentes Disputationes sub præsidio CL. BOHLII
habitæ Patribus Academiæ nostræ & Professoribus sunt dicatæ, eorum
que favorem & applausum retulere. Quartam ego ceu meam exteris loco,
sed beneficiorum memoria & honoris præsentia conjunctissimis deberi
censeo. Tu, Mislenta celeberrime, prima, in Germania, Præsede Helvico, He-
bræa disputatione docuisti, quam oportere Theologum Theologiaeq; Stu-
diosos in Hebræa Mosis & Prophetarum Scripta gnaviter inquirere, tam
non dedecere exiisdem hebraice loqui & disputare. Ad solidam verò Scri-
pturæ interpretationem sine accuratâ linguæ sanctæ cognitione perveniri
posse a jenem, audaculus essem, si principiis, ad quæ cæcutiret, refellere, ne-
gantem ineptus argumentis supervacaneis confirmare tentarem. Hanc
igitur disputationem, Viri Clarissimi, quam sub Præceptore meo CL. BOHLIO
vobis notissimo & amantissimo, nuper in collegium Professorum S. S. Theol.
unanimes omnium consensu suscepto, conscripsi, vobis in ulteriorem studio-
rum meorum commendationem humiliter offero, quam neq; obscurâ mihi
vestro mei amore promitto, quod primum specimine inquisiti quodam-
modo fontis, memoriam V. V. EXCELL. in me beneficiorum honorare
velle videbor. Valeo & favere. Rostochij 7. Aug. Anno 1638.

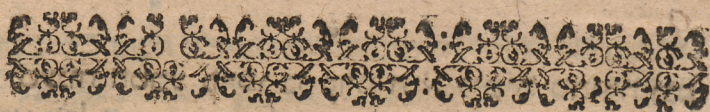
V. V. EXCELL.

o.

CASPAR LEDEBUR

א.

וְרַחַם יְהוָה יְהוֹשִׁיעַ חַמְשִׁיחַ בּוֹרֵא הָאָרֶץ וְהַשָּׁמַיִם
נוֹשֵׂא הַכֹּל בְּיַד דְּבָרוֹ עוֹרָה שֶׁמֶשׁ צִדְקוֹ וְהַחַיִּים
נֶעֱמַע עֲלֵנוּ כִּי אֵיךְ עֵינֵינוּ עֲלֵינוּ נִתְּן לֵיעָקֹב כֹּחַ וְלֵאֵין
אוֹנִי/מִרְבֵּה עֲצָמַם פָּנֵנוּ וּמַעֲשֵׂה שְׂכָלֵנוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ כִּי
מַעֲשֵׂה יָדָיִךְ נִרְאָה וְאַצְרוֹת דְּבָרְךָ נִחְקָר אִזּוֹ הַתָּן נִפְשָׁנָךְ
לְךָ כְּכֹר וְעַז וְהוּוֹה גְּאֻלְנוּ.

2

ב.

מחבר

וְיֵשׁ מִנְהַג קִצָּה מִפְרָשֵׁי/ לְבַקֵּשׁ כְּתוּבַחֲכוּרֵי
וְלִהְלֵל בְּרַב פְּלִיָּם אֵת מַחְבֵּר הַמְזֻמֵּר אֲשֶׁר יֵשׁ עַת
עֲתִידִי/ לְפָרְשׁוֹ וּמָה אֲוַעִיל כִּי אֲרַח דְּרָשִׁים הָאֵלּוּ
אֲשֶׁמֶר וְהִנֵּה פִתַּח הַמְזֻמֵּר לְמִנְצַח מְזֻמֵּר לְהוֹדֵר וּלְפִי דַעְתִּי
וְהֵלֶךְ בְּדֶרֶךְ נוֹאֵשׁ שֶׁמֵּאֵן לְהִתְבּוֹנֵן לְחוֹסֵי.

3

ג.

משא

מִשְׁפָּט הַמְזֻמֵּל אֵין נַחְבֵּא כִּמּוֹ בְּהִרְבֵּה מִקּוֹמוֹת
חִמְצָה אֵלֵא גְלוּי: וְהַכֹּלֵל נִרְאָה לִי הוּא: הַתְּהַלֵּל יְהוָה
יְתִ/חֲזוֹר חֲזוֹר וּמִשָּׂא הוּא יִפְרֵד לְשֵׁתוֹ חֲלָקִים וְהִיָּה סֵפֶר
הַטְּכֵעַ וְהַשְּׁנוּ סֵפֶר הַתּוֹרָה וּמִתּוֹכָם יִשְׁכַּח בְּאַסְרוֹת
צַחוֹת רוּחַ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֵת כְּבֹד יְהוָה:

פענוח

א ב

טענות הטבע קדמו כי קדם היא לימות מתורה וגם
 כא על דרך דמות ולכן שפיל בהוכיח את וכבר אל
 נגד התורה והוא תעלה על ראש כל הכריאה
 בהכראה על כבר יי טענות עצמות מאד מאד ער
 שלא תדע סגור תחתנה ותקח כקום האחרון לפי
 חכמת ההגיון ונכונה מחקולת כזמר אשר נזכרה כמו
 שעתידים אנחנו לעבתנה במפתח/ ואין טען שיש
 לאל מלתנו בבחנו פסוקים אוש אל אחיו:

סדר
טענות

ה

השמי/ מספרו/ כבר אל/ והוא בקע ראשין הפסוק
 השמי/ השני ויענה השני בנעם והרצון בו/ השמי/ אשר
 כבר אל
 ראינום הנשואים במרום על ראשו יספרו וישבחו כבר
 האל ורוק במקרא ותמצא לפני עינוך שמי/ הנפר
 על הענין הזה והצעה לנו כי לא לעולם כחובה כלה
 רוקם אין גם את אהד ובעבור זה שגח אל רקיע המ
 השמים המאוחר ותפרסן כי שמים לא באו מצד מפרשו אלא
 כדיוק ענינם ער/ דרך רומותיהם ומתוך דבוקם
 נאמר והי מאורות ברקיע השמי/ ויש להכיר בן
 הסוף להנסמך:

השמים
מספרו/ אשר
כבר אל

מספרים/ לחוק הדבר כמו/ אבותינו ספרו לנו ל
 נבחר מבניהם לדור האחרון מספרים תהלות יי ונ
 ועוזו נפלאותיו אשר עשה וזאת לפי מצות התורה
 והרצון

מספרים

והרצון בו יצירת השמים תודיע הפארת השם בלי מספר
זתוה על כל המקרא ויקרב בעיניך המיר ככר אל יי
המהלל מנפלאות השמים:

7

זכר אלו הכל באשר התכבד השם כמו: מלך

כל הארץ כבד לו והוכיח הנביא את גאון מלכותו כנר אל
אלהים ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות וכבוד אלו
בשמי הוא כוח וערו גדול כי בהרמו את שמים מתוך
מים לבש עו זהרר כלל וכלל ויבחר את השמים
לכסאן וישתומם לבב על חזק צבאו השמים ולי
יוכל להם כסל ויי נשגב על שמי השמים והוא כבד
האל על כל פנים:

8

ח. ומעשה ידיו מגיד הרקיע הרצון בו השמים מש ומעשה
משמחם כיריעה ורגלוחם כנחושה הברקה ומסוככים ידיו כגיד
הרקיע
החם את כל הארץ וכדפיחם קראו וידנו: הוה
מעשה יהוה ותויר שרי הלבושנו הוד זהרר הוה:

9

ט. מעשה/ מלה בללו ככתיב: ויכל אלהים ביום הש
השביעי מלאכתו אשר עשה: ידיו משאו זרוע כמו:
הקצר קצרה ידי מפרות ואם אין בו כח להציל
זבל יתיצב ענון אחר לפני אור התשלשלות
והשמר ולא הפנה אל ידיו ואל חמשת הצבעות ידיו
ורגליו כי יד יהוה היא יהוה אל עצמו בידותיו:
מגיד א צ

סניר / כבוד/ נושא אל שכל ישרי ארץ ומודיע מעשה
 הגבורה ונגד אנשיו הידעים בין ימינם לשם
 לשמאלם על / אזנים קרא הוא מעשה יחוד
 הנכבד והנורא וזאת על דרך האמת ולפי
 הנבל האמר הלא רוא הוא בכר / רבתא די אנה
 בניתה לבית מלכו בהקף חסני וליקר דררי

א.

הרקיע / בראשית ברא אלהים את השמים
 ואת הארץ והיה לבוש הכל במים הסבבי חוסר

//

בלי סדר ואחרו כן דרים וי סתוך המי את השחק
 להבדל בין מלמנו ויטהו כדק ויפתחנו
 כאהל לשבת ויעמד הרקיע בגבורת אר / כראי
 פוצק:

יב.

ובעבר האלה ראינו כי תלמוד רוח הקדש
 לאמר שכריאת השמו / לא עמד העמד בסתר
 הדרו כי אם להזהרנו ולהגיד לנו ככרו וער
 כן נפנה דוקא אל קולם שאלינו:

יג.

יום ליום וביע אמר / על כן ראינו השמו / והרקיע
 אמר הכרוא / והעמדי / על יסודם הוד והדר לבושם
 ועתה

ותתה ויסיף דוד לדבר כבר וחסר תחת בהעמידם
מיום לחם ועדי עד זכן ושבח זרוע זו וימין הנטוי וגם
ידבר מה שיעלה כרוך זו עלינו כי רל אין לכר עשרה
ד" את שמו/ להוותם ויאברו ברזע כי אם כרת אתם
ברית בעבור יקרא יום ליום והלילה ללילה וירכבו
מספר השנים לעולם וחכם הזה לא יעבורוץ

14

יום ליום/ כי יום אחד ברח זאתו וצא במוני
בעמנים: יבוע/ לשון הקר וענינו הקירה בר מומיה ויום
ליום על מזרחו ועל מבאי יבוע אמר רב רב ושם
רוח קדש את מלה זו להקן הטען כמ/ גם אקף: אביעה
חירות מני קדם והמצא שם רב מעשה יו הגרל בכח
וחסר כי תענה מלה זאת למרחבי הדברים ומקום לה
באיש לשון: אמר אנחנו נבאר בענין הזהרה כי רעתו
הדעת והתשלשלות משלה בעל כרח כל מוכחי/ והאמר
אב לדעת לפי כתוב: הביאה למוסר לביך ואוניך
לאמר רעהו:

ולילה ללילה/ כיום כליל והם פני חלוק ויענו
למו בסדרם ואין מאחר מוקדם אף על פי חשך
הקדים את האור בהיותו על פני תהם כי דוד
לה חביט ארל רכר הערת כי אם ארל בבנם
ותועלתם

15

ולילה
ללילה

וזועלתם כי שם אלהים חשך ויהי לילה בו הרמש
כל חיתו ארץ כי יזרח השמש ויאספו ואל מעונותם
ירבעון ואת היום נתן יי לאדם ותורה הוא מקדם ערי
עולם וכגון כן דבר ליל ללילה יחיה דעת וענין כל
הפסוק אין הוא שיום ליום יביע לבדו אמר וליל ללילה
יחיה לבדו דעת כי אם על דרך הלשן יום ליום יביע
אמר וגם יחיה דעת וכן גם לילה כמו: וכברו מתו רעב

והמונו צחה צמיג: יי

16
יחיה/ מלה חיה לחזק מאד הרבר לפי תורה מעלה
יחיה המלין המאוחרים ותכלה רוח בחיה דעת וענינו הודיע
לרוב מאד תושיה כמו אליהו: אחיה דעני גם אני
ועוד/ מלתי מלי/ הציקתני רוח בטני הנה בטני כיון
לא יפתח כאבות חרש/ יבקע אדברה וירוח לו וגו/ וכן
ראית חזק המלה חיה דעת.

17
י. ובראש תקח במרב לבך אשר היה ראוי מאד
להזהר בתחלת המזמר כי רוח הקודש בקראו אר
גוי/ אל ממלכת המשיח יהלל עצת יי מצירת השמי
למען יחשבו משם אנשים את ככר יי וישתחוו לפני
פחד אלהי ובעבור יקרא פה אלהי אל דברו ודוקא ליום
המשיח העתיד כמו שנראה מתחת גם דוד הוציא
מפתח מהשמי/ ולכן דבר כי שמי/ יביעו אמר ויחיו
דעת

דעת למען יקדם לבב אנשום לתודה לוי סכן מבורך
מאד כי דעת הוא בא בענין הכלל וגשא דעת כל עז
וחסד האלהים: **ו**

ומתוך זו הוליד רוח הקדש שתותיו: גדל יו ומהלל מאד
נורא הוא על כל אלה/ כי כל אלהי העמם אלילי/ וי
שמו/ עשה חוד והדר לפניו עז ותפארת במקרשו וגו/ והיה
כאחרית הימים ויקשה יד רשעו על צדיקי/ וגפש עגוים
התעטף עליהם ורבים ואמרו מי יצילנו מפח עריצו/
המה משפט עוה יו ושלוטת רשעו/ לא נראה ושמע
אמרי דעת שמה שמים: עזר צדיקים כשם יו עשה שמו/
וארץ ועזר: אנכי יו עשה כל נטה שמו/ לברו רקעהארץ
מיאתי האמר לירושלם תושב ולערו יהודה תבנו
וחרבותיה אקומסו מי חמצא מקום לעצה ההוא לולי יו
דבר ומה מלכו ארץ ורוחנים לפני יו שמו/ כסאי ואר
הדם רגליו את הארץ ירגיש ויפוצו כל ישבי בה ולפי
המשפט הזה דבר דוד אל רשעים: יוראו מיי כל הארץ
ממנו יגורו כל ישבי הכל כי הנה ראיתו כי הוא אמר
ויהי כן הוא ציה ויעמד:

^{ופי}
ופי יאמר עיה יי משפט יביט שמים ויראה האת
ההיה שומר לשמו/ האתה ידעת את חקותם ותשוי
משטרם בארץ אין מספר כוכביו ורגליהם כל חמוטנת
כו עליון עשה שלום ממרומיו והביט הוא על קצרת
השמים אשר בראם בתכונתו ואין אומר העוה
מפעליך והנה את אדם יצר יי לכבודו ולראש כל
הבר' אות ולא ישכחתי:

ואחרי

ב

ואזרי כן עמד נגד עיני כל הצוים חסדי יי"ה כי לא מאה
לאכר את הברואה כי אם העמיד מעולם ועד עולם לעבד
את האדם כי הכל למען האדם והוא למען האלהת
ואשרו האיש אשר והגה יומם ולילה במעשה יי והוה
רעת כל אנשי ולחסי יי לא יענה כל הגיון:

כא.

יביע ויחיה באו בזמן עתיד כי נבראו השימי להביא
בתקופתם ימים רבים ומספר ימים יצאי ירחים
ושנות:

כב.

אין אמר ואין דברים / פה רחית הדברי / הקדמונים
כלמ' על החוש הששפט הזה כי אין פה לשמי / ומו שמע
דברים באוניו מל' חם ויענה דוד כי הנה בל'י נשמע קולם
ורצין בו עולם / מעו נשמע ק' למ' כי על עתם התיצבו
קולם / קולם:

כג.

רבותנו זל' מתחלקין בפירוש בל'י ורבים סבורים
שב'לו בא תחת ל'א ועניו' לא נשמע קולם והאר
סברה אין נכונה כי לא ראו את הטעם את הרביע הגדל
נקוד על בל'י ועקר גדל לשמר דרך הטעמים ולכן עניו
בל'י הוא תחלת עולם לפי דברי אליפו: תשכו באהלו
מבלו לו וידענו כי השטן מרצח על בראשית ברא אלהת
את אדם ומי ושלל כי תקופת השמה היא מתבראם וגם
קולם:

כד.

קולם / האנשי / מגיד / הצרם בקולם והשמי / בגלגל
ככל
הארץ צבאם והוא קולם כי הנה: בכל הארץ יצא קום / רל' את
יצא קום. כי קולם לא שמענו באונינו כקול רענו הדבר על פינו
מכל

מכל מקום נשמע קולם מכלי כסביבת הגלגלים והללו
 כמרום שם יי וקום הוא חקם אשר נתן למו אלהי/ ולא
 יעברו והסדר בין גלגלי/ לגלגלי/ ובל ישגוין: מליהם/
 חירות אשר שכל תולידן ויבחנון ההגה אם ישרו הדבר
 עד פי כתוב: את מי הגדת מלו/ כי הנה מדבר בלדר: הן
 ערודת ולא יראהו וככבים לאזכו בעינו ואפכי אנש רמה
 וכן אדם תולעה ויצאו המלו/ האלה ממראה קו השמים
 לפי דברי יושאו למרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוצא
 צבאם לכלם בשם יקרא מרוכ אוני/ ואמיץ כח איש
 לא נעדר דמה האמרו יעקב נסתרה דרכי מיי ומאלהי/
 משפטי יעבר הנה המוען פי יי ברא הכל בעדק ובחסד:
 ובגבורת מלי/ אלה הכלים יי סדון איוב האמר: הסיר
 יי משפטו מפני: כה.

בקצת/ איזקצת לארץ כמו קצה לבית או עיר אבל קצת
 ארץ היא כימון וכשמאל הכידור לפי שחשבותינו ועלכן
 קץ הארץ באופן המפריש ורוח הקדש באמרו בקצת
 חבל רל ככל תבל או למקצה החבל ועד קצה החבר
 וזאת על דרך כל הלשוני: לשמש שם אהל בהם/ ער
 אשר און נעים ונפלא בעיני אנשי/ חרץ למראה השמש
 האירר הביא דוד במעלה ראוות את הפארתו וחסדו
 בארץ: כו.

והוא כחתן וצא מחפתי נפל זהר אמרות על
 וקר הדבר והרצון בו מזרח שמש כמוצא חתן כדור והדר
 והוא לבוש מכלל בצתו אל כלה ישא לכדו עיני אנשי/
 שפל גבהות חבורי ושח רום איש לפני החתן: מחפתי/
 השמש בעוד רוצו תחת הארץ או אופן המפריש נסתד אז
 בחפתו: ושיים כגבור לרוץ ארחו/ הגדיר ארה
 זו ערל גבורת שמש והוה ל^א יואף ברוצו כי
 אים כגבור יחשק בקץ דרכו ומכאן אמר ברק:
 אהבני

מלוייהם

לשמש

לשמש

שם אהל

כחתן

והוא

כחתן

וגר

מחפתי

ישיש

כגבור

לרוץ

ארה

אחביו כצאת השמש בגבורתו: מקצה השמי' מוצאו
וחקופתו על קצותם/ הוא ארח אשר שנהו שמש בחפזו
בלתי וגיעה וקצ השמי' דמה לקצת ארץ לפי מחשבות
האדם ויש צירוף לעצמו: ואין נסתר מחמתו/ הינו בארחו
ואחרו תכליתו כי רוצו נצר ביד חמתו רוח ארץ ותחיה
לבלתו גוע כלכשר ושוב אדם על עפר ונשמת הכל בלי
חמה תאסף ותשוב לאל והוא חסד יי' ואין הדריפוח
מסתר כראה שמש לחשתלקות החמה כיגם בלב ארץ
נחשתלצוק ובגבה הר' עשבות רבות והר' קרי/ מאד
ועשבות נחרות ולהכל היטוב שמש ביד חמתו ודרכו
נסתר מעינינו: עד כאן ביאור השמי'

מקצה
השמי'
וגי'
ואין
נסתר
מחמתו

ועתה ירד דוד אל תורת יי' ברוח המשיח כאשר
כל משפט משה עה ופנה אליו כי לכד ממדות
התורה גם כבודר הוה על אשר נדמתה
היא לשמי' ולכן הזכור השלוח בנימן הזעיר משר
ממזמר הזח ודמיון במקרא לא לכר נפל על דבר לפי
הטעם כי אם גם לפי התבות מכאן יהיה הרצון במשל:
מהלל יי' בשמי' ותורה תרום על כבוד כל תהלה הזאת
ונחבא גם טעם זה בהדריפה: השמי' מספרו/ ככר אל קל
וחמר תקשב האדם קשב רב בדבר יי' כי בועשה יי' שמו/
הדרשי' וארץ החרשה וגו' וכל טענות התורה העניות
אשה על אחותה לארח השמש: ועתה נאור חלצינו
ונתנת לבבנו אל דיוק תורת המשיח:

ואין
נסתר
מחמתו
כח
כל משפט
משה עה
ופנה אליו
כי לכד
ממדות
התורה
גם כבודר
הוה על
אשר נדמתה
היא לשמי'
ולכן הזכור
השלוח
בנימן
הזעיר
משר
ממזמר
הזח ודמיון
מקרא לא
לכר נפל
על דבר
לפי
הטעם
כי אם גם
לפי התבות
מכאן יהיה
הרצון
במשל:
מהלל יי'
בשמי'
ותורה
תרום על
כבוד כל
תהלה
הזאת
ונחבא
גם טעם
זה בהדריפה:
השמי'
מספרו/
ככר אל
קל
וחמר
תקשב
האדם
קשב רב
בדבר יי'
כי בועשה
יי' שמו/
הדרשי'
וארץ
החרשה
וגו' וכל
טענות
התורה
העניות
אשה על
אחותה
לארח
השמש:
ועתה
נאור
חלצינו
ונתנת
לבבנו
אל דיוק
תורת
המשיח:

ותורת יי' תורת יי' תמימה/ והצוק בן אין חסר בתורה ותוא שאמר
תמימה

אשרו

אשרו תפומי דרך ההלכה בתורה וזכו השמי' מספרת
כבר ארונעבד ליי הגדל בעזרו חסד ודעה היא מפסחה הובטלה
כי יש סביב מקום לכח שדו נבין ודרך עבודה הטובה
בעיני אלהי מאין תראה ואי זה מקום בינה ובהמצאנו
בגרי/ וזרע משחית/ מי יועץ ויודיע את דרך נהלך בה
כו יאמר מורח חכמה אין עמרי והמערכ לא היא כי ולא

זמצא תם כל אדם מחוץ לרכב יי אשר רחק ממנו ועל
כן יוסף דוד: משיבת נפש/ לשון הכלל הוננו להחליף דרך
הנפש זו שקר ורוב הוא על פני התשלשלות ורל התהלך
אנש בדרך לא יושרה ואין משיב ויי יגלה אזניו
וישיבהו בדברו מנו ארח זו אלי מית ושחת ושאר
מהשמי/ ומי יודיע נתיב אל בות הקדש ואם עוזר בלי
המקרא הלא עור ינהג עור ושמעו דרשי צדק עצת יי

משיבת
נפש

החכם כי הנה: עדות יי נאמנה רל אם התאונה להשוברה
נפש סמות אל החו/ האמין בעדות יי ותחיה כי הוננו
נאמנה והוא גבור טענה על הוס התורה להיותה עדות
וי אף שמי/ מעיד/ לאדני ואין דינו בעדותם ועדוורה
וי תבדלנה זכראשונה כן עדות על עצמו ועל רצונך
הנכון מסוט אדם ועדי עלם לעדות על קצת דרכי חכמה
האלהית והן בחלופות יי ועדות יי מצד רצונו נחלקן
לשני נתיבי זה נפל על עשרת דברי/ זה על בשרת מלכות
המשיח ועדות ההנה הודעו לבדן בתורה ובשני לחות
משה נראה רצון אלהי/ ועני דלת טבענו וינחם יי
את נפש אדם משתוחח עדיו באדרו את הנחש ואף כי

עדות יי
נאמנה

לגוי בג

לגוי/ שמץ דעת בעשרת דבריו/ רק הלכו בערב ונטפס
במצותם רשיון הגנבה והנאפונו/ וגו' ודעת המשיח
הגאל נסתר מכל פנים: חלק שני הערות הוא אותורי
אשר אסרם וי על דברו לבטוח בו וחיו בברית ישנה
המילה וזבח/ כמו: עדותך נאמנו מאד לביחך גאזה קורש
וי לארך ימו/ ועדות הכרי/ החד שה הזכטול הומשתה
שלחן המשיח וחוץ משנאמר עדות היא על שלומות רשעי
זשוב ישרו/ כי היה ספר תורה בישראל לעד וי אלהיהם:
ועל אשר מלאה עדות האלה המקרא נקרא כלו עדות וי
כמו: ויחזן עליו את העדות הינו משנה התורה אשר כתב
לו המלך על ספר לפי יי: נאמנה/ נכונה ובר
חזוב כי שמר וי דברו להיותו תמיד לאבן ראש פנור
בונה עליו לא יפל בגיח יוסה רבו נחלו שאול על ראש
דוד למען המשיח למלך ועדות וי נאמנה לסועד ויעקוב
נקרא בשם ישראל כי הקביל עצומית המלאך בעדות וי
על נחלת ארץ והנה עדות וי ולא עדות אל: פתו/ איש
מאמין לעדות וי ועליה לא יאריך תוכחות ויקח כל דברו
אלהי לבטח כמו: שמר פתאי/ יי דלתי ולוי יהושוע והוא
לפי המשיח אמלא תהפכו כנערו/ לא תוכלו לבא במלכות
אלהי/ וואמנם נכון הוא כי השכל ימצא חמו מחוק הדבר
ויהיה בו פתי ויתם ויי מורנו להיותו לאור עלינו הלכו/
על דרך פתיות בערותו: מחכימת/ סבינה הופערימה כמו:
מחכימת בעגש ד' יחכם פתיו פתוי השכיל מכל חכמו/ כי עדות וי
שוחה לו וחכמי עולם מאסו בוי ובקשו מוסר וערמח
ולא ימצאו בערב הגה נפשמ ובקר יהיה חשך על לבב
ואולת לא יעזבו:

נאמנה

בתו

מחכימת

פקודו

פקודי וי ישרים/פקדי: תולדות מצד הפקידו עלינו כי
 בדעתו הכל וצרנו הפקידנו ויתן תורתו לישר דרכנו
 חינו כלו עקוב אף ושר דרך אויל בעינו ומה תאכר
 תקותו זבין וילבט ישא מחשבותיו קרו/ ועשת ראיותיו
 יגנב כמוץ סופה: משמחי לב/ ישרי/פקדי וי הואיל וכן
 משמחי לב כששון רש במצאו אוצרות וכגול ראוי
 ברירות השמש כי בצלמות ישב ונבהלה נפשו מאד כמי
 כן רחקו/מפקדו וי אף אלהי/השליך עלימו ולא יחמל
 מיוז סביב שת מלך בלהות ופיוצום לרגליהם זכרתי
 מנשק ברזל תחלפם קשת גחושרה ומאור תורה ועלה
 על לבב ששון ורגונות מלא פי מלמדו וי כי תואר עם
 הטיוב: מצות יי ברה/ כשמש כחודת והנני מי זארה
 הנשקפה כסו שחר ופה כלבנה ברה כחמה זפנה אר
 פתיחה כי וי שמש ד'מודיו ברוד מכל מאירות: מאירת
 עיני/ כי וי נתן בר לרברו להאיר ד'מודיו על דרך האור
 הראשון שהאיר אתפני תהם החשך ותורה הופיעה על
 השכל כמו: אשכל ואורך ברוך וזולתך והגיו: לכוננלכה
 כאורי כי מציון הצא תורה והשמר פן הסגר עיני/ לבלתי
 בואנהרת תורה כי הנה תולדות דור ל
 יראת יהוה טהורה/ היא פנתה המיד אל וי זעלחנו תוצא
 את אחותה את אהבת שמו על צדק יי את חרעה והנה
 כי עמך השליחה למען תורא וכן כלל משת לאמר:
 לוראה אר השם הנכבד והנורא הזה אר יי טהורה
 אלהיך: טהורה/ ברה כזהב הצרוף בעלית לארץ
 כי בנויה יראת השם על כברו ואמרותיו חברות
 והטהורה ותצא בהכתנה ללל סגים
 זורא

פקודי וי
ישרי

א"ד
ישרואין
שמחה
מצות וי
ברה
מאירת
עיני

יראת וי

טהורה

ואת טהורה ויראת צוה את אלהי וזמי ותן טהור פשטא
עמדת הכל חמוץ מי יאשרהו: עמדת לעד/ כזחב טהור ויראת
ד'ער אלילי/תאכר כגללה/ כי רגע ונבעשה ועץ רכבון יסודה
ומבנה כבית השממית ויראת יו בחזק השם צקה על
דבר יו בל המוט ועמודיה כעצמי לוותן איש כאחיו
ידבקו ומרמה לא תבא בגיהן ותעמר ערי עולם וחנה
מפרש ישעיהו: כל הבשר חציר וכל חסדו כציץ השרה
משפטו יבשחציר גבל צוף ודבר אלהינו יקום לעולם: משפטו
יו אמת/ פורושן יו ותן ל'ארם משפטו פי יאכר ארם
רשע וחסה במשיח יחיה כי דבר יו מימי
קדם הוא: רשע ברעת המשיח לא מות ימות וחיה
שנאמר ישפט משיח גור/ באמונתו וכמושרים חינו
צדקו באמת דברו: צדקו יחדיו/ נודע צדק על דבר וראש הדבר
צדק ומי יחקר דרך צדקה עליון ושמע ערמה: ענין וערפל
סביביו צדק ומשפט מכון כשאר:

עמדת
ד'ער

צדקו
זחדיו

לא.

הנחמדי הנחמרי/חשק הוא בצדק התורה כי ראה אדם את רשע
במעיו ועל ראשו נפח אש חרון אלהי/ ואכל בדיו בכור
מות והלא האות נפשו אל בוח צדק וקרבו כאש להט
כשחרו את ישועות ולכן נקרא המשיח חשק הגוי/ודע
כי דבר הנביא על חשוקה היא לערכת חדין ולא מצד
משפט לצו/כי שמעי/הם ובלבב לא ישומו דבר כי יהלכו
אחר עיניהם ויאמרו לאל: מה אתה כי נעבדך ומה נועיל
כי נפגעכתורת יו ולזחב ואמרו מבטחי ודיב עשרם שמו
מצורתם ועתה הטה אונות אלמשפטו ה הנחמדי/ מפז
משפטו

בלמדו יקר התורה ולהביא כסף וזהב כמו: אוקיר אנוש
מפזואדם מכתם אופיר והרצין בו אף תשית על עפר בצר
וכצור נחלי אופיר והיו לך כל חרו ארץ לזהב ולאזרות
אין קצה הוי עם עני ודל כי לא בנת כחמדי נפשך וכתם
תורה בלי אספת ויקר פדיון נפשך כל חדע ובפלגור
עלמי/ לא תראה ולא תמלט בחמורך והכל הוא כבית
עש אשר תהרוס פתאם רוח ואיכתת חמד תורה מזהב ומפז
רב על קללתה ומי חזוק לב היא שלא ינוס בערץ נחלי/
לשכון חרעפר וכפוי/ מקול חרון אלהו/ כי הגה: ארור אשר
לא יקים את כל דברי תורה לעשות אותם ואין אדם
שוישמר התורה ופחה אזונה ודע כי כל חמדת תורה תעלה
על לב מזכר המשיח סבל מארת ל^י ומישיע תבל הוי

הלביש ערום בגדי ושע מעיל צדקה ועטרל כחתן וכהן
פאר וככלה תעדה כליה כי כארץ הוציא צמחה כן אדנו
הצמיח צדקה ושמחה נגד כל הגוי/ לפי ישעיהו: לב.
ומתוקי/ מדבש ונפת צופי/ רל משפטי וי מתוקי/ מכל
מתוק כי דרך המקרא בהודיע דבר המתוק להביא את מדבש
דבש וגוי/ וכן: אל ירא בפלגות נהרי נחלי דבש וחמאה ונפת
זמה מתוק כדבש ורצון כלו הוא ירשנו את הארץ הטוב צופים,
אשר נתן לנו יי ביד יהושע ארץ זכה חלב ודבש ונכלנו
פריו בשמתת הלב ודבר אלהינו הוא ימתוק לחכני מכל
דבש ונפת צפי/ כיל השמרו ולהוד' המשיח נתן לנו יי את
ארץ הזה ונבינה את משפטי יהוה ואהם יושבי
ארץ מפרשי תורה אל תפנו אל ארצכם כי רומי/ ואכלוה
כי יי לעבדי משפטי ויתן עקב רב וימלא טוב חסידיו
והוא שאמר הוד

גם עכרך

ג

גם עבדך גוהר בהם' גוהר והוהיר לא באובב
גם עבדך במקום אחר עם ב' ולכן נתן אנחנו בואיר זה שמע
גוהר בהם עבדך מצותיך וחרדתי חרדה להו' ודבקתי בשוחתן
ומשפתיך נחמתי ומתיק'ם לי כי תורת לצי' עובתי
עלימו ולכל תכליות ראיתי וזלת דברך ואמרו ערוץ רשע
וזה ענג על רב שלום ולא שבט אלוה עליו מלא בתימו
וקר ולנחלתם אין קצה בלו בטוב ימוהם וזוהר שיהם
כצאן ירקרון יאמר פתאם שלמם כי רבש אכלו ולשון
רבירה בקרבם הבל ועון בלעו וכחול תמורה ידשנו
לחרב ודברך הוא חסדתי ונצרתתי וראיתי מצפוננו הינו
כי בשמרם עקב רב כלומ' אם לא פתאם יבאו דברו
בשמרם חרתך על יראיך יחכו ובעתו ישוב משפט ער צדק ויראו
עקוב רכ ענו' ביר' כשמח חוזה עפעפי שחר כן ישמח צדיק
בהאיר אלוה פניו על דרכם כי ימטר יי ברכות עליו ראש
אהבו ויתן לדלים כלבבם והוא שנאמר גול על יד דרכך
ובטח עליו והוא יעשה והוציא כאור צדקך ומשפטך
כצהרים ואם לא טוב לצדיק בארץ ההיום אל תתחר
באלהים ורע כי בן ימינו אנשים מרחוק והביט כי ששה
חלד לא יהיה לטוב ועל כן יאריך שלומי לעולם הבא
דוכפל יי אלהי' להו' וגם ליראי שמים כהונם אתו ככר
אשר לא שמע און ועין לא ראתה מאור השכל לא נפתר
משהש הוח לא כי חק צדק הוא והו' טוב לשיביעיי נשבע
לחת לבחוריו עולם ויאבד ארץ ושמים זרי הוא ויביא
במשפט כל מעשה אנשים על הנהרם אם טוב לטובות
ואם

ידידות
שבת
הוא
ביום

הוא

ואם רע לרעה ונכתו פיהו רדק לפי כך יקרא השכר עקב
דב מסו שהעקב הוא סוף הגוף כן השכר סוף המעשה
והמעשה לא יגמר לאדם עד יום מותו:
לר.

שגיאות
מי יבין

שגיאות מי יבין/ רל לבו השתעשע בתורתך ואשמר
רגלי לבלתי סור ומן ושמאל אכל אין ארם שלא יחטא
כי במקומות ישגה ולא ידע ואני מבקש ממך אל תריב
עמדי ברכ צדקתך לא אך אותה תשים בנסתרות עבודך אם
לא אקרא על גשא זה וזה אל תשמרני ומי יבין הכל
ויתפלל בדבר כל מאומה אי כל פ' ט"ז והיא שאמר
אויבוכח יצק אנוש עם אל אם יחפץ לריב עמו ל
יענו אחד מני אלף מכל מקום אמר על אל כי ידע
דרך עמדי בחגני כוזב אצא כי הציע דרך יי כילא יוכוח
באש משפט והנה יואני ודעתו גאליו ומחקי צפנתו
אמריו פיו יהי אליה חנון עמדי ולא יצעדני לשאול ודוד
אחר שנה לדבר שמרתו ונצרתו משפטך כן תולק
תעיתי כשה אבד בקש עבדך. לס.

גם מזרים חשוק עבדך/ והוא לנצר הנשתרות אשר עשה
בשגגה ועתה יוסוף ובקשרור מאלהים שמהשטן ומגאון
בשר ויחשך אתו אל ומשלוכו על פעלו ויקשה ערפו על
וי אלהיו: ודי/ יתרים ולצים ולא צנועים וענוים אשר
שמעו דבר יי ובעברת זדון מאסו בו עושים החנוך והחסיד
הלצו תורתו ויספלו שקר וכן בגאון ר'בב ושגיאון פש
פעיהם על ראשם והוא ששאל ה' מאלה שמעננו
מזרם היונו שיכרא יי רוח החרש הנדיב להצנח לכת עם
ח/עשהו ורעהו: או איתם/ ביוד אחר אלף כתמ'רת הרגש
ורצון

או איתם

ורצון בראז אעלה תום ואהיה אשר דרך במנוחת לביונחת
חנוגש כאשר נקיתי מפשע רב לבלתי שוב אל חטאה
אשר נשאתה כרודן עקר מרעים ורחק אותה ואל אוסיף
לפשוע מאלהי ואמנם ראש כל משאלות מזמר הויה
ומה נחמד מרוח נדיב ליראת יי אחרי הנשא פשע רב
ולכן יתפלל דוד שיקבל אל לרצון תפלתו כי הנרה.

יהיו לרצון אמרי פי/ כאשר הזבח לרצון בתן יי
למגוש עולות משאלות לבו ולוח הביט והוא אל חמדת
המשיח וכן יוסף דוד והגיון לבי לפניך/ היא טענה
והגיון לבו הוא מזמור הזה ורל פנה אל שירי אשר שרתי
כהגיון לבי על כבודך ועל דברך ועל וראתך וחנני כאמת
תירתיך כי מלאתי אני אחרי משפטיך: יי צורי וגואלי יי/
שם הגדול כי אלהי יהוה אשר היה ותושיה נתן לכל
ופנה דוד. אל משיח כי שמו ביה ויה עשה ויפעל לבוהכל.
צורי/ כי מחוץ למשיח לא צירנו אל כי אם צרה ויהרס
ישועתינו וזרע משחיתים אנחנו ובשון אלוה חרב על
צדקתו וברקי אש יצאו מפיו אז יגוד ענו ויסך בצור
המשיח ויהיה: וגואלי: לא לנו יי כי אם כנשגבו שמי
השמו/ מלב אברון כן רחוק יי ממנו ומשיח לבוש
בשרנו והיה אחינו ויגאלנו מחרון אפיו וינחם יראוי
נחמת אלהים כן שמנו וקנצי לביאור אשר בו חצענו
דערת הרקדוק:

ואתה ברוך המשיח צירנו וגואלנו שבר כת שכלנו
לדעת כבודך יהי לרצון הגיון לבכנו והלאני בנפלאית
תורתך ותשום לנו שלום לענו שמך:

יהיו
לרצון
אמרי פי
והגיון
לבי
לפניך
יהוה
צורי
גואלי

יום חשך ויהי לילה בו הרמס
השמש ויאספו ואל מעונותם
וי לארם ותורה הוא מקדם ערי
אל לילה וחות דעת וענין כל
ליום וביע לבדו אמר ולול ללול
ם על דרך הלשן יום ליום וביע
ז גם לילה כמו: וכברו מתו רעב

חזק מאד הרבר לפי תורת מעלה
בלת רוח בחוה דעת ועניני הודיע
כמו אליהו: אחות דעני גם אני
קחני רוח בטני הנה בטני כתיב
וי יבקע אדברה וירוח לי וגו' וכן
דעת.

מרב לכך אשר היה ראוי מאד
גר כי רוח הקודש בקראו אר
וח יהלל עזת יי מצירת השמיו
גשום את כבר יי וישתחוו לפני
א פה אלהי אל דברו ודוקא לויט
שגראה מתחת גם דוד הוציא
דבר כי שמיו וביעו אמר ויחוו
דעת

הזועלהם
כל חיתת
ירבעון וי
עולם וכב
הפסוק א
יחיה לב
אמר וגם
והמונו צ

יחיה
המליו ה
לרוב מ
ועוד/ מ
לא יפתח
ראות חז

ובר
להודר
גוי/ אל
למען יח
פחד אלת
המשיח
מפתח

